

12 Ffordd i Bobl Ifanc Gymryd Rhan mewn Gwleidyddiaeth

Ysgrifennwyd y canllaw hwn gan Emily Beever, Uwch Swyddog
Datblygu yn YouthLink Scotland

Mae gwleidyddiaeth yn effeithio ar bopeth o'n cwmpas – faint rydyn ni'n cael ein talu, sut mae ein gofod gwyrdd yn cael ei gynnal a'i gadw, beth rydyn ni'n ei ddysgu yn yr ysgol a'r coleg.

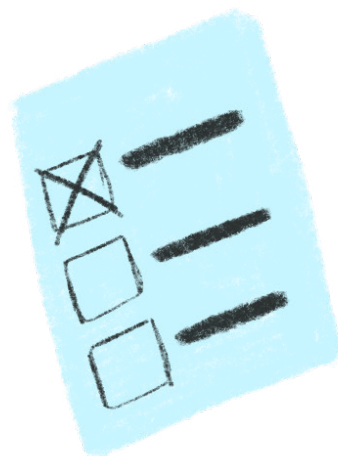

Ond **sut mae gennym ni [lais](#) yn hynny?**

Mae gan bob person ifanc yr hawl i leisio ei farn ar faterion sy'n effeithio arnynt ac mae sawl ffordd i bobl ifanc gymryd rhan mewn gwleidyddiaeth, hyd yn oed os nad ydych chi'n ddigon hen i bleidleisio eto.

1. Pleidleisio

Mae pleidleisio'n haeddu'r safle cyntaf ar y rhestr hon – dyma'r **brif ffordd** y mae democratiaeth yn gweithio a **llais y bobl yn cael ei glywed**. Nid yw pleidleisio wedi'i gyfyngu i etholiadau ledled y DU chwaith. Cadwch olwg am etholiadau cyngor lleol, etholiadau seneddol os ydych chi'n byw yng Nghymru, yr Alban neu Ogledd Iwerddon, neu etholiadau **maer lleol**. Gallwch **bleidleisio yn 16 oed yng Nghymru a'r Alban**, a **18 oed yn Lloegr a Gogledd Iwerddon**.

2. C YMRYD RHAN YN EICH SENEDD IEUENCTID

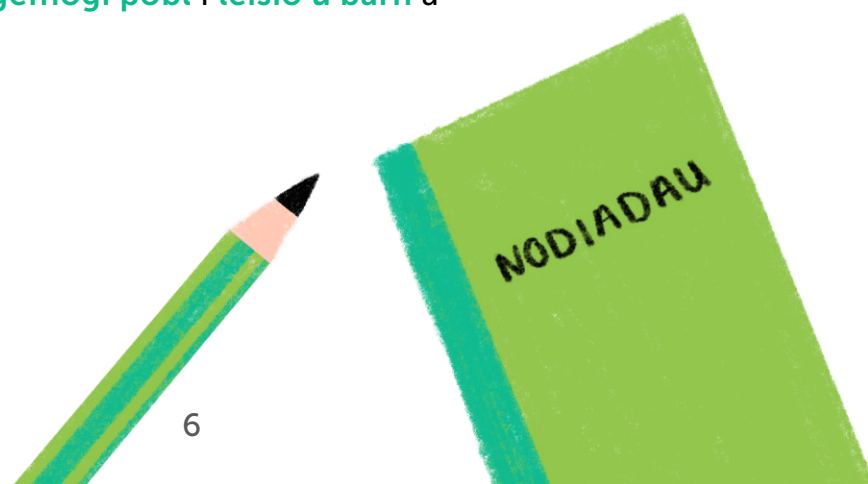
Erbyn hyn mae **Seneddau** neu **Gynulliadau Ieuenctid** ym **mhob gwlad** yn y **DU**. Bydd cymryd rhan yn eich senedd ieuenctid yn rhoi cyfle i chi **gynrychioli pobl ifanc** eraill a helpu eu materion i gael eu clywed.

[Senedd Ieuenctid y DU](#)
[Cynulliad Ieuenctid Gogledd Iwerddon](#)
[Senedd Ieuenctid yr Alban](#)
[Senedd Ieuenctid Cymru](#)

3. DYSGU MWY AM SUT MAE'R CYFAN YN GWEITHIO

Gall gwleidyddiaeth ymddangos yn ddryslyd iawn os nad ydych chi'n wybodus am y maes. Ond **peidiwch ag ofni** – mae ffyrdd i gael yr wybodaeth hanfodol heb gael eich llethu. Mae **Senedd y DU yn cynnal sesiynau ar-lein i gefnogi pobl i leisio'u barn a chryfhau cysylltiadau cymunedol**.

Gallwch ddod o hyd i fwy [yma](#).

4. CYSYLLTU Â'CH CYNRYCHOLWYR LLEOL

Os oes rhywbeth yn digwydd **nad ydych yn cytuno ag** ef neu **rydych eisiau gweithredu yn ei gylch**, gallwch **gysylltu â'ch cynrychiolwyr etholedig yn uniongyrchol**. Mae gan bob un ohonynt gyfeiriadau e-bost ac mae llawer ohonynt ar y cyfryngau cymdeithasol hefyd. Efallai y byddwch eisiau trafod cwestiwn neu fater gyda'ch cynrychiolwyr wyneb yn wyneb, a gallwch wneud hynny drwy fynd i **gymhorthfa**. Mae cymhorthfa wleidyddol neu gymhorthfa etholaethol, yng ngwleidyddiaeth Prydain ac Iwerddon, yn gyfres o gyfarfodydd un i un y gall Aelod Seneddol (AS) neu ddeiliad swydd wleidyddol arall eu cynnal gyda'i etholwyr. Dyma'r **ffordd orau** yn aml o **godu mater gyda hwy'n uniongyrchol!**

5. YMATEB I YMGYNGHORIADAU

Mae'r **llywodraeth**, **pwyllograu seneddol** ac **asiantaethau'r llywodraeth** yn **cynnal ymgynghoriadau yn aml ar wahanol faterion maent yn eu harchwilio**, er enghraifft, cyn i gyfraith gael ei phasio. Fel arfer maent yn rhagweld **ymateb ysgrifenedig**, weithiau drwy ffurf ddigidol, ond yn gynyddol byddant yn derbyn **ymatebion fideo**. Nid oes angen i chi ateb pob cwestiwn maen nhw'n ei ofyn – dim ond **rhannu sut mae'r mater yn effeithio arnoch chi** a beth hoffech chi ei weld yn digwydd.

[Ymgynghoriadau Llywodraeth yr Alban](#)
[Ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru](#)
[Ymgynghoriadau Llywodraeth GI](#)
[Ymgynghoriadau Llywodraeth y DU](#)

6. SEFYDLU NEU LOFNODI DEISEB

Mae deiseb yn ddogfen o **syniadau neu gamau gweithredu y cytunwyd arnynt i'w newid i Gyfreithiau ar lefel genedlaethol**. Gallwch nawr wneud hyn yn ddigidol drwy wefan y llywodraeth. Mae gan bob senedd genedlaethol (ac eithrio Cynulliad Gogledd Iwerddon) ei swyddogaeth deisebau ei hun lle gallwch sefydlu a llofnodi deisebau. Os bydd deiseb yn cael **mwyafrif na nifer penodol o lofnodion**, mae'n **ofynnol i'r senedd weithredu yn ei chylch**, fel cynnal dadl. Mae gwefannau deisebau eraill hefyd, fel Change.org, ond nid oes raid i wleidyddion gydnabod deisebau ar y safleoedd hyn. Yng Nghymru, mae arnoch angen 50 o lofnodion er mwyn i'r Senedd drafod pwnc y deiseb. Yn Lloegr mae arnoch angen 100,000 o lofnodion er mwyn i'r Senedd drafod y pwnc. Yn yr Alban dim ond 1 lofnod sydd ei angen arnoch er mwyn i'r pwyllogor deisebau cyhoeddus drafod pwnc y deiseb.

[Deisebau Llywodraeth yr Alban](#)
[Deisebau Llywodraeth y DU](#)
[Deisebau Senedd Cymru](#)

7. YMUNO Â GRŴP NEU SEFYDLIAD YMGYRCHU

Mae llond gwlad o sefydliadau cenedlaethol neu leol sydd eisoes yn gweithio ar fater rydych chi'n poeni amdano. Gallech ymuno â nhw fel [aelod](#), [gwirfoddolwr](#), neu hyd yn oed gymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau fel [ymddiriedolwr ifanc](#).

Yr Ymddiriedolaethau Natur
Cyfeillion y Ddaear
Yr RSPB
WWF

8. YMUNO Â PHLAID WLEIDYDDOL

Mae hon yn [ffordd wych o barhau i ymwneud â phlaid wleidyddol sy'n adlewyrchu eich barn](#). Drwy fod yn aelod o blaid wleidyddol, gallwch hefyd chwarae eich [rhan wrth benderfynu ar flaenoriaethau'r blaid](#) a [phwy yw'r ymgeiswyr lleol](#).

9. CYNNAL DIGWYDDIAD GYDA GWLEIDYDDION LLEOL

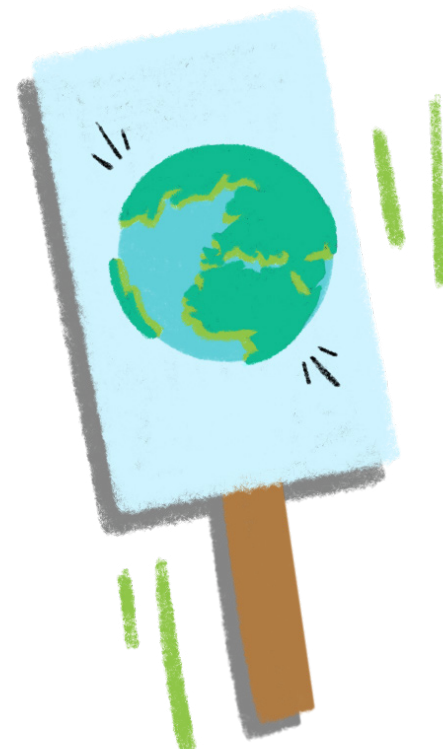
Eisiau gwneud yn siŵr bod pobl ifanc eraill yn gwybod beth sy'n digwydd yn eich ardal chi? Beth am gynnal digwyddiad gyda gwleidyddion lleol?! Gallai fod yn fformat [holi ac ateb](#) syml am [fater penodol](#), cynulliad neu hyd yn oed ddigwyddiad hystings yn y cyfnod cyn etholiad.

Grŵp o bobl yw [cynulliad](#) sy'n dod at ei gilydd i drafod mater/materion, a dod i [gasgliad](#) am yr hyn ddylai ddigwydd yn eu barn hwy. Mae cynulliadau'n rhoi amser a chyfle i aelodau'r cyhoedd ddysgu am bwnc a'i drafod, cyn dod i gasgliadau. Weithiau gwahoddir gwleidyddion i gynulliadau i glywed am anghenion y cyhoedd. I gael rhagor o wybodaeth am drefnu hystings, edrychwch ar ein canllaw arall yn y gyfres hon.

Mae hystings yn gyfarfod lle mae ymgeiswyr etholiadol neu bleidiau'n trafod polisiau ac yn ateb cwestiynau gan y gynulleidfa. Mae hystings yn rhoi cyfle i bleidleiswyr glywed barn ymgeiswyr neu bleidiau. Pan wahoddir pob ymgeisydd neu barti sy'n sefyll, [nid yw hystings yn hyrwyddo unrhyw ymgeisydd neu blaid](#) benodol oherwydd bod pob un ohonynt yn cael cyfle i siarad a chael eu holi.

10. RHANNU EICH NEGES

Rhannwch eich neges gydag eraill drwy [rannu'r hyn rydych chi wedi'i ddysgu](#) neu ei brofi. Mae'r [cyfryngau cymdeithasol](#) yn ffordd wych o [gysylltu ag eraill](#) a gallwch fod yn arloesol iawn yn y ffordd rydych chi'n gwneud hyn. Mae Youth Cymru wedi dechrau [podlediad](#) i addysgu ac ymgysylltu â phobl ifanc ar wahanol bynciau.

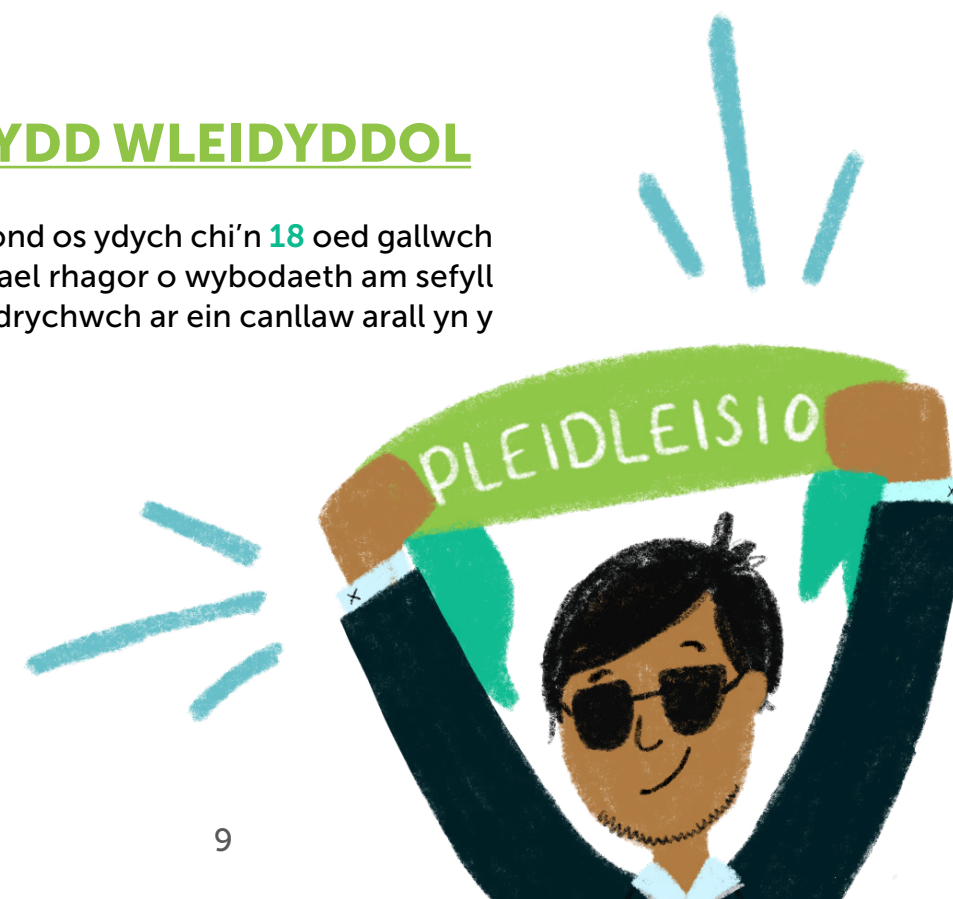

11. PROTESTIO

Mae'r [streiciau ysgolion am yr hinsawdd](#) yn esiampl berffaith o ba mor [bwerus all gweithredu ar y cyd](#) fod. Gellir protestio mewn sawl ffordd – gall ychydig iawn o bobl wneud byd o wahaniaeth.

12. SEFYLL AM SWYDD WLEIDYDDOL

Mae hwn yn ymrwymiad mawr ond os ydych chi'n [18](#) oed gallwch [sefyll am swydd wleidyddol](#). I gael rhagor o wybodaeth am sefyll mewn [etholiad cyngor plwyf](#), edrychwch ar ein canllaw arall yn y gyfres hon.

Aelodau [ieuengaf](#) y Seneddau ledled y DU
adeg eu hetholiad:

21

Nghynulliad Gogledd Iwerddon

21

Senedd yr Alban

**‘Mae gan bob person
ifanc yr hawl i leisio
ei farn.’**

23

Senedd Cymru

23

Senedd y DU

Dolenni Defnyddiol

Croeso i'ch Pleidlais – Y Comisiwn Etholiadol
Cymorthfeydd Digidol Cymru – Y Prosiect
Gwleidyddiaeth Gallwch gofrestru yma
Y Bocs Democratiaeth – lle mae croeso i bob
aelod o'r gymuned gymryd rhan
Rhwydwaith Hinsawdd Myfyrwyr y DU
Youth Politics

Mae **Our Bright Future** yn bartneriaeth uchelgeisiol ac arloesol o dan arweiniad yr Ymddiriedolaethau Natur. Mae'r rhaglen, sy'n werth £33 miliwn a wedi ei chyllido gan y **National Lottery Community Fund**, yn cynnwys 31 o **brosiectau** ledled y DU sy'n dod â'r sectorau ieuenctid ac amgylcheddol at ei gilydd. Mae pob prosiect yn helpu pobl ifanc 11 i 24 oed i ennill sgiliau a phrofiadau hanfodol, ac i wella eu lles. Ar yr un pryd, maent yn gweithredu fel catalydd i greu newid yn eu hamgylchedd a'u cymuned leol, gan gyfrannu hefyd at economi wyrddach.

